

Lahden kaupungin aluepalvelutoimikunta

Aika 15.10.2025 klo 17.00–19.30

Paikka Kaupungintalo, Tornisali, 2.krs

Osallistujaluettelo

Toimikunnan jäsenet:

Kimi Uosukainen, puheenjohtaja

Marko Lindqvist, varapuheenjohtaja

Teresa Rautapää, jäsen

Elisa Lientola, jäsen

Jetta Laakso, jäsen

Riina Puusaari, jäsen

Pertti Arvaja, jäsen

Kalle Aaltonen, jäsen

Tuomas Sorsa, jäsen, poissa

Markku Kamula, jäsen

Puhe- ja läsnäolo-oikeudella mukana olevat:

Francis McCarron, kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, poistui klo 17.50

Mika Kari, kaupunginvaltuuston I varapuheenjohtaja, poissa

Lasse Pakkanen, kaupunginvaltuuston II varapuheenjohtaja

Mira Nieminen, kaupunginvaltuuston III varapuheenjohtaja, saapui klo 17.28, poistui klo 18.50

Pekka Komu, kaupunginhallituksen puheenjohtaja, poissa

Milla Bruneau, kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja, poissa

Marju Markkanen, kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja, poissa

Toni Putula, kaupunginhallituksen III varapuheenjohtaja, poissa

Niko Kyynäräinen, kaupunginjohtaja

Muut osallistujat:

Sari Alm, kehittämisjohtaja, Lahden kaupunki

Eija Jouhilahti, sihteeri

Johanna Sääksniemi, yleiskaava-arkkitehti, asiantuntija, kohdat 4–6

Kokouksessa esitettävä materiaali löytyy ennen kokousta toimikunnan työtilasta.

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 17.00.

2. Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Puheenjohtaja suoritti nimenhuudon, jonka perusteella todettiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi. Osallistujat ja poissaolijat on listattu muistion alkuun osallistujaluetteloon. Merkinnät myöhästymisistä ja aikaisemmista poistumisista on kirjattu nimien yhteyteen.

3. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio (23.9.2025).

4. Yleiskaavan havaintoja ja linjauksia /Johanna Sääksniemi

Esittelijä: Johanna Sääksniemi, yleiskaava-arkkitehti

Lahden yleiskaava 2035 tuli lainvoimaiseksi 12.2.2025 ilman valituksia. Yleiskaavalla ja sen valmistelun tausta-aineistoilla on merkitystä aluepalveluohjelman sisältöön. Yleiskaava sisältää useamman oikeusvaikutteisen kartan mm. kartta 1: kestävä yhdyskuntarakenne, jossa on tunnistettu palvelukeskittymiä sekä kartta 6: kestävä liikuminen, jossa on tunnistettu kasvuvyöhykkeitä ja kävelyn laatureittejä.

Käsiteltiin yleiskaavan valmistelun tausta-aineistoja sekä yleiskaavatyössä esiin nousseita aluepalveluohjelman kannalta merkityksellisiä havaintoja ja linjauksia. Kaupunkirakenne on tiivis ja kompakti, mikä mahdollistaa tehokkaan palveluverkon ja arkiliikkumisen. Palvelukeskittymien analyysi perustui arkisten palvelujen saavutettavuuteen (mm. koulut, päiväkodit, kaupat, kirjastot, hammashoitolat, apteekit, leikkipuistot). Palvelukeskittymät jaettiin neljään tasoon: maakunnallinen, kunnallinen, alueellinen ja kehitettävä alueellinen palvelukeskittymä.

Kävelyn laatureitit ja ulkoilureitit on kytketty palvelukeskittymiin. Reittien suunnittelussa on huomioitu esteettömyys, turvallisuus, mukavuus ja ympäristön laatu. Kestävän liikumisen

vyöhykkeet (1 ja 2) ohjaavat täydennysrakentamista ja joukkoliikenteen kehittämistä. Kartalle on merkitty alueita, joissa joukkoliikenteen palvelutaso vaatii parannusta.

Viheralueiden saavutettavuus on Lahdessa erinomainen: 96 % asemakaava-alueen asukkaista asuu alle 300 metrin päässä vähintään 1,5 hehtaarin viheralueesta.

Seurantareportin mukaan päivittäistavarakauppojen saavutettavuus kävelen on hieman parantunut, mutta alakoulujen ja päiväkotien saavutettavuus on heikentynyt. Ne sijaitsevat kuitenkin aiempaa paremmin joukkoliikennevyöhykkeillä.

Keskustatoimintojen alueilla asukkaiden ja työpaikkojen määrä on kasvanut. Kyläalueilla asuvien määrä on laskenut.

Keskustelussa nousi esiin mm. Villähteen alueen kehittämispotentiaali, Koskelantien kevyen liikenteen yhteystarve sekä kysymys siitä, miten väestöennusteet ja kaavavarannot vaikuttavat palveluverkkoon.

Keskustelussa todettiin, että nykyinen ruutukohtainen analyysimenetelmä on monistettavissa ja kehitettävissä. Esille nousi toive, että palvelukeskittymäkartaan voitaisiin lisätä toteutuneen väestömuutoksen tiedot, jotta palvelutarpeen alueellinen kehitys hahmottuisi selkeämmin.

Päätös: keskustelu merkittiin tiedoksi.

5. Sosioekonominen tarkastelu /Johanna Sääksniemi

Esittelijä: Johanna Sääksniemi, yleiskaava-arkkitehti

Aluepalveluohjelman tavoitteena on monipuolisen, turvallisen ja vetovoimaisen kaupungin kehittäminen, eri kaupunginosien tasapuolinen kohtelu, kehityksen varmistaminen ja segregaaation ehkäiseminen. Toimikunnalle esitellään Lahden Suunta -työn yhteydessä tehdyn asuinalueiden sosioekonomisen tarkastelun tuloksia.

Sosioekonominen indeksi muodostettiin kolmesta muuttujasta: korkeakoulutettujen osuudesta, työttömien osuudesta ja asukkaiden mediaanituloista. Menetelmä perustuu valtakunnallisesti käytettyyn malliin.

Keskeisiksi havainnoiksi todettiin, että korkean hyvinvoinnin alueet ovat pientalovaltaisia, kun taas matalan hyvinvoinnin alueet ovat kerrostalovaltaisia. Alimmissa desiileissä asuu yhä suurempi osa väestöstä, ja eläkeläisten osuus on kasvanut erityisesti näillä alueilla. Työttömyys on laskenut kaikissa desiileissä, mutta alueelliset erot ovat säilyneet. Uudisrakentaminen on nähty merkittävänä tekijänä alueiden sosioekonomisen aseman nousussa.

Keskustelussa korostui tarve kohdentaa toimenpiteitä alueille, joilla huono-osaisuus kasautuu. Esille nousi myös huoli ARA-asuntojen siirtymisestä yksityisille sijoittajille, mikä voi vaikuttaa alueiden kehitykseen.

Lisäksi toivottiin laadullista tietoa, kuten nuorisotutkimuksia, täydentämään tilastollista tarkastelua ja tukemaan ohjelman valmistelua.

Päätös: keskustelu merkittiin tiedoksi.

6. Yleiskaavan toteuttamisohjelma ja rakentamisennuste /Johanna Sääksniemi

Esittelijä: Johanna Sääksniemi, yleiskaava-arkkitehti

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi 19.3.2025 Yleiskaavan toteutusohjelman 2026–2035. Toteutusohjelma esittää tavoitteellisen aikataulun yleiskaavan rakentumattomien aluevarausten toteutumiselle.

Esiteltiin yleiskaavan toteuttamisohjelma ja siihen liittyvä rakentamisennuste.

Toteuttamisohjelma 2026–2035 jakautuu neljään koriin (A–D) aikataulun mukaan. Rakentamisennuste laaditaan Popula.ai-ohjelmistolla ja se tukee väestösuunnittelua.

Keskustelussa todettiin, että alueiden vetovoimaan vaikuttavat myös palveluverkko ja esimerkiksi koulujen lakkauttaminen. Vaikutusten arviointi on tärkeä osa kaavoitusta. Lisäksi nousi esiin tarve tarkastella kunnallistekniikan valmiutta ja sen vaikutusta rakentamisen käynnistymiseen.

Päätös: keskustelu merkittiin tiedoksi.

7. Työpaja ja keskustelu kokouksen esityksistä

Kokouksen lopuksi toteutettiin työpaja, jossa toimikunnan jäsenet työskentelivät pienryhmissä ja käsittelivät esitysten pohjalta kahta kysymystä:

1) Heräsikö esityksistä teemoja tai ilmiöitä, joista tarvitaan lisätietoa ohjelman valmistelun tueksi?

2) Mitkä asiat, ilmiöt tai havainnot tulisi huomioida aluepalveluohjelmassa?

Työpajassa keskusteltiin aluepalveluohjelman valmisteluun liittyvistä näkökulmista pienryhmissä. Esille nousi tarve täydentää tilastotietoa laadullisella aineistolla, kuten nuorisotutkimuksilla. Segregaation ehkäisy nähtiin keskeisenä tavoitteena, ja toivottiin, että ohjelmassa tunnistetaan alueet, joissa huono-osaisuus kasautuu. Kunnallistekniikan valmiuden parantaminen nähtiin keinona edistää rakentamisen käynnistymistä alueilla, joilla on potentiaalia.

Päätös: työpaja toteutettiin ja keskustelu merkittiin tiedoksi.

8. Katsaus aluepalveluohjelman valmisteluun

Esittelijät: Sari Alm ja Kimi Uosukainen

Toimikunnan tehtävänä on ohjata aluepalveluohjelman valmistelua ja päättää ohjelmaa koskevasta esityksestä. Valmistelutyötä tukee kaupunginjohtajan asettama viranhaltijoista koostuva aluepalvelutyöryhmä.

Aluepalveluohjelman valmistelua koordinoiva työryhmä on kokoontunut kahdesti. Työskentelyssä on keskitytty syksyn seminaarien suunnitteluun ja ohjelman rakenteen hahmottamiseen. Keskusteluissa on noussut esiin tarve tarkastella palveluverkkoa sekä kaupungin kokonaisuutena että aluekohtaisesti, huomioiden myös saavutettavuus ja joukkoliikenne. Ohjelmalle on luotu taustatiedosto, jota täydennetään toimikunnan työn edetessä.

Keskustelussa tarkennettiin, että lautakunnan tekemät lainvoimaiset päätökset (esim. kouluverkkopäätökset) eivät ole muutettavissa toimikunnan työssä, mutta strategiset periaatepäätökset voivat olla tarkastelun kohteena. Lisäksi todettiin, että ohjelman valmistelussa voi olla hyödyllistä tutustua joihinkin alueisiin paikan päällä, mikäli se tukee kokonaisuuden ymmärtämistä.

Päätös: kehittämisjohtajan ja puheenjohtajan katsaukset aluepalveluohjelman valmistelusta merkittiin tiedoksi.

9. Seuraava kokous

Todettiin seuraavan kokouksen ajankohta ja teema.

Seuraava kokous pidetään maanantaina 20.10.2025 klo 16.30–19.00 kaupungintalon kaupunginhallituksen salissa.

Teemana ovat:

- Aiempien hankkeiden oppeja: Liipola, Mukkula ja Rakokivi/Markku Ukkonen, Helene Vanninen
- Toimivia ratkaisuja segregaaation ehkäisyssä tutkimustulosten ja suurten kaupunkien kokemusten valossa /Markku Ukkonen
- Kaupungin väestösuunnite/Jesse Marola

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

10. Muut asiat

Sovittiin, että selvitetään kokousaineistojen julkisuus ja muistioiden tarkkuus.

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 19.18.

Puheenjohtaja

Kimi Uosukainen

Sihteeri

Eija Jouhilahti